

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40.— franci.

Telefon

pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi Nrul 1/a.

INSERTIUNILE

se primesc la administra-
tie.

Mulțumite publice și Loc
Boschis costă șirul 20 fil.

Manuscrisurile nu se în-
napoiază.

Surpriză neînchipuită.

— Chestiunea maximului de dividende. —

În numărul ultim al revistei noastre, de-
deam ca sigur, că guvernul pe lângă dispozi-
țiunile, ce le va lua cu privire la cursul efec-
telor publice și la termenul adunărilor gene-
rale ale institutelor de bani, va rezolvi și che-
stiunea maximului de dividende, ce sunt a se
plăti asupra anului trecut. Informațiunile no-
stre în această privință emanau dintr'un isvor
atât de autorizat, încât nici un moment nu
ni-am putut închipui, că ele nu se vor adevêr-
între toate. Mare ni-a fost deci surprinderea
când, după încheierea numărului trecut al a-
cestei reviste, ne-a sosit ordonanța guver-
nului, din care am văzut însă că spusele no-
stre se confirmă numai în ce privește cursul
efectelor și termenul adunărilor generale și nu
și în ce privește chestiunea cea mai importan-
tă, stabilirea maximului de dividende.

Mărturisim, că la o astfel de surpriză nu
ne-am așteptat. De aceea stăm nedeslușiți în-
naintea ei și ne mirăm că guvernul nu a cău-
tat să rezolveze acum — când toată lumea
aștepta — chestiunea maximului de dividen-
de. Nedeslușirea noastră e cu atât mai mare,
cu cât guvernul recunoaște, că o limitare a
dividendelor este în folosul institutelor de
bani și cu toate acestea preferă să țină și pe
mai departe încă tot în suspens această im-
portantă chestiune. Ne-am întrebat și ne în-
trebăm, ce au putut să fie cauzele, pentru cari
guvernul nostru nu s'a putut determina să
rezolveze, în fond și în formă, chestiunea

maximului de dividende, ci a lăsat-o „de-
camdată” pendentă?

Noi știm, că toți factorii de seamă ai vie-
ții economice financiare din patrie — cu sin-
gura excepție a unei bănci mari din capitală
— s'au fost pronunțat pentru limitarea divi-
dendei. Știm mai departe că însuș ministrul
de finanțe Teleszky, a recunoscut ca o necesi-
tate inexorabilă stabilirea unui maxim în
dividendele, ce urmează a se plăti și a pus în
vedere, că întrucât factorii hotărâtori nu se
vor înțelege între sine cu privire la această
chestiune, va trebui să intervină guvernul în
scopul unei rezolviri corăspunzătoare. În fi-
ne știm — cum am anunțat și în numărul
trecut al revistei noastre — că se găsisse chiar
și măsura cea mai potrivită pentru rezolvirea
acestei mult discutate chestiuni a maximului
de dividende. Pe baza tuturor acestora, așa
credem, eram prea îndreptățiți să luăm ca si-
gur că așteptările noastre se vor realiza.

Fără îndoială guvernului nostru i-ar fi
convenit cu mult mai bine, ca institutele de
bani să se înțeleagă între sine cu privire la di-
videndele de plătit și astfel să fie scutit a lua
însuș măsuri în această privință. Știm însă și
la timpul său am arătat și motivele pentru
cari institutele interesate nu au putut ajunge
la un acord. Măsurile guvernului erau deci in-
dicat. Și cu toate acestea nu au urmat. Mo-
tivele par a fi cu deosebire două. întâiu este
speranța, căreia i-se dă expresime și în legă-
tură cu ordinațiunea deja publicată, că cei in-
teresați totuși se vor înțelege și al doilea fa-
ctul că probabil guvernul a evitat să ia dispo-
zițiuni cu privire la această chestiune, pen-
tru ca nu cumva băncile în rivalitate să-l a-
runce asupra lui responsabilitatea limitării di-

videndelor. — În aceste motive, trebuie să re-
cunoască orișicine, este multă rațiune și cei
interesați se cuvine să o aprecieze, hotărând
așa cum este sentimentul general și cum
desigur așteaptă și cercurile conducătoare.

Dar când recunoaștem, și indicăm moti-
vele, pentru cari guvernul a lăsat deocamdată
pendentă rezolvirea fixă a chestiunii maxi-
mului de dividende, trebuie să accentuăm, că
tocmai prin cele publicate în legătură cu or-
dinațiunea sa, a indicat destul de lămurit, că
dividenda din anul acesta trebuie limitată. Se
spune doară apriat, că limitarea dividendelor
este în folosul bine priceput al băncilor și se
așteaptă ca cei interesați să se acomodeze.
De aici putem deduce, că băncile, cari vor
judeca serios asupra propriilor lor interese,
nu vor abuza de faptul că guvernul nu a sta-
bilit în mod obligator maximul de dividende,
ci și-l vor impune însele prin factorii lor com-
petenți și responsabili. Și după știrile ce le ce-
tim prin ziare și informațiunile, particulare ce
le avem, institutele financiare din țară vor
observa ca maxim de dividendă limita, ce o
contemplase guvernul, adică 75% a dividen-
dei din anul precedent. Urmând astfel, che-
stiunea se va rezolvi de sine, chiar și dacă
îci-colo se vor face unele excepții.

Intrebarea principală pentru noi este însă,
cum să porcedă băncile noastre? Natural să
se acomodeze hotărârilor direcțiunii „Solidari-
tății” respective intențiunilor destul de lă-
murite ale cercurilor conducătoare din țară
și să limiteze dividendele. Cum și în ce mă-
sură să le limiteze — mărturisim, ne e a-
proape indiferent. Noi am recunoscut că mă-
sura ce era să o impună guvernul ca maxi-
mum de dividende, adică 75% a dividendei

Paul Lindenberg.

Logodnica cazacului.

Copiii voiau cu orice preț să meargă în în-
tâmpinarea părinților lor. Proprietarul berăriei
plecase, împreună cu soția sa, cu trăsura la o
moșie din apropiere, pentruca să cumpere orez.
Reîntoarcerea întârzia din ce în ce. Astfel blon-
da Maria, bona de 17 ani, plecă la drum cu fra-
ții, Hans de 5 ani și Clara de 4 ani, pentruca să
se informeze. Acum ei se aflau în afară de oră-
șel aproape de șosea, pe care erau să vină cel
așteptat.

— Mario, Mario, strigă Hans, uite călăreți!

Din pădurea dela marginea câmpului se iviră
mai mulți călăreți, cari galopau pe cai sprintent,
mantalele lor fâlfâiau în bătaia vântului, iar lân-
cile sclipeau.

Mariei îi svâcnea inima:

— Rușii! Și ea numai singură cu copiii, cari
erau încredințați pazei ei!

Mai înainte de a se putea gândi la fugă ei
sosiră, strângând frânele.

În frunte se afla șeful cu talia sveltă și cu
fața oacheșă, cu barba neagră mică și cu ochii
negri veseli. Cu un gest scurt salută el pe blon-
da fată și arătând spre oraș, întrebă: „Prusac
soldat?”

Maria înțelesese și făcu un semn negativ din
cap, spaima ei dispăruse dintr'odată. Cazacul
spusese ceva oamenilor săi, în acelaș moment
apucă pe Hans, îl puse pe cal și o luă în galop.

Maria începu să țipe. Clara plângea pe când
Hans, de spaimă nu putea rosti nici o vorbă și
se ținea de coama calului.

Dar călărețul se întoarse și lăsă jos pe Hans.
mângâindu-l pe obraz și zâmbind blând Mariei.

Și aceasta zâmbi printre lacrimi, și pe când
ținea cu stânga pe Clara cu dreapta ținea pe
Hans. Cazacul salută, dădu o comandă scurtă
și trupa o luă în galop dealungul șoselei spre
oraș.

Aici domnea o mare zarvă, mulți își împache-
tau lucrurile și fugeau: Vin Rușii! Rușii sunt
aici! se auzeau strigăte pe strade. Maria nu mai
avea nici o frică de dușmani. Când, după câtăva
vreme, se reîntoarse berarul cu soția sa, nu-și
mai deshărnă caii, ci-și luă banii și obiectele pre-
țioase și întrebă pe Maria dacă nu vrea să fugă,
dar ea declară că rămâne. După o oră era sin-
gură în casa întreagă, căci dispăruseră și bu-
cătăreasa și cei doi vizitii. Ea trase obloanele
dela parter, zăvori ușa casei și se duse în ca-
mera ei, unde începu să cetească în cartea de
rugăciuni mazurice. Dar printre versurile evla-
vioase apărea chipul zâmbitor al cazacului.

A doua zi ea 'l revăzu. Tocmai când deschi-

dea obloanele se auziră tropote de cai. Venea
cazacul în fruntea trupei sale. El o recunoscu și
o salută amical, încât Maria se făcu roșie ca o
cireasă. După câteva momente se auzi o bătaie
în ușă. Maria știa cine era și deschise îndată.

Cazacul era însoțit de un infanterist rus care
știa nemțește. Cazacul îi întinse mâna, scoasă
o bucată de tibișir și scrisese ceva pe ușa cu slove
rusești. Aceasta însemnează, zise soldatul, că
această casă este scutită de încuierare.

— Afară de aceea, iată și un bilet al coman-
dantului. Dacă vei fi supărată, du-te la coman-
dantul, care este la primărie.

Maria își pierduse cu totul sfiala obișnuită,
ea întinse mâna cazacului, zicându-i:

— Îți mulțumesc din inimă.

După aceea adresându-se soldatului, zise:

— Veniți amândoi înlăuntru să vă dau ceva
de mâncare. De sigur că vi-e foame.

Rușii primiră bucuroși, se așezară pe cana-
peaua din sala de mâncare, unde li se servî ca-
fea, lapte, pâne, unt și miere, precum și o sticlă
cu vin bun.

Amândoi Rușii râdeau cu poftă, acompaniați
de frumoasa Maria.

De atunci cazacul veni mai des, întâi cu un
tâlmăciu, mai târziu singur, în fiecare zi.

Fata germană și răboinicul rus se înțele-

ultime, e mai practică ca baza acceptată de „Solidaritatea”, care de altfel nu a putut hotărî altcum, câtă vreme a trebuit să țină seamă de dispozițiunile legale, respective statute ale băncilor. Pentru noi principalul este, să se limiteze dividendele și băncile noastre vor găsi — după împrejurări — expedientul cum să o facă aceasta. Limitarea va fi în propriul lor interes. Profiturile ce vor rămânea nedistribuite, sau se vor trece în cont nou, sau se vor adăuga la fondurile de rezervă — este tot una. Ele vor fi folosite — în viitor — în prima linie pentru acoperirea acelor pierderi, cari se vor ivi și vor proveni ca consecvențe ale războiului actual, iar întrucât asemenea pierderi nu ar obveni — se vor distribui mai târziu între acționari.

Dacă băncile noastre vor urma astfel, se vor face vrednice și mai mult de bunul lor renume și vor da o nouă dovadă de solidaritate și realitate în politica lor de afaceri. Vor face pretutindenea cea mai bună impresie. Că o vor face — aproape nu există îndoială. Și cum să nu facă, când vedem că pe calea aceasta urmează bănci și instituțiuni cu mult mai mari și mai consolidate ca institutele românești. Astfel se ia ca sigur, că Banca Austro-Ungară va plăti după acțiunile sale în anul acesta cor. 100 față de cor. 129.10 din anul precedent. Tot asemenea se susține că „Kreditbank” din Viena și cel din Budapesta cele mai mari bănci din monarhie încă își vor limita dividendele lor. În străinătate se purcede și mai riguros. În bogata Franța, guvernul a oprit plățirea oricărei dividende la bănci, cari au făcut uz de înlesnirile moratorului. Când toată lumea ne arată deci calea cea adevărată — desigur nu vom apuca chiar noi alte drumuri. Nu e vorba în limitarea dividendei de scurtarea sau păgubirea intereselor acționarilor, ci simplu de o rezervare cuminte a unei părți din profit pentru eventuale pierderi și năcazuri azi neprevăzute. E deci o măsură de precauțiune, impusă de timpurile grele prin cari trecem. O precauțiune, care își va aduce fructele sale.

„R. E.”

geau foarte bine. Maria credea că așa va fi totdeauna.

Dar într-o zi de Septembrie, după amiază, se auzea din ce în ce mai aproape bubuit de tunuri, ropotul mitralierelor și salve de infanterie. Câteva companii rusești alergau pe strade ca să părăsească orașul și să o ia spre graniță.

Maria sta în pragul uși, înspăimântată, palidă și tremurândă. Tropote de cai se apropiau; venea cazacul. El se opri! strânse mâna Mariei, căci, nu voia să plece fără a-și lua rămas bun dela ea. Câteva împușcături răsunară, cazacul scăpă frâu din mână, se clătină pe cal și căzu, pe când ulanii saxoni porneau în goană contra dușmanului.

Cazacul fu înmormântat cu alți camarazi ai lui și soldați germani, în afară de oraș.

Un mormânt se deosebește de celelalte, este acela al cazacului. Pe mormânt sunt sădite două ramuri de trandafiri și așezate câteva ghiveciuri de flori, o coroană de viole și flori proaspete de toamnă. În fiecare sară se roagă acolo blonda Maria, care este numită de toți: *Logodnica cazacului*.

(„Consinzeana”).

Trad. de C. Scurtu.

Domnii notari să fie mai umani!

Arad, 25 Ianuarie.

Plângerile împotriva purtării d-nilor notari din unele comune față de cei rămași acasă sunt foarte numeroase. Azi când războiul impune datorii întreite reclamă jertfirea dela toți fiii patriei fără deosebire, în unele comune notarii uitându-și de datoria lor ce o au în urma funcțiunii lor în aceste vremuri de grele încercări, de a le sta întru toate în ajutor celor rămași acasă și mai cu seamă soțiilor și copiilor celor plecați în războiu, dovedesc purtarea cea mai condamnabilă față de aceia cari li se adresează cu vre-o rugare, sau îi cer sfatul.

Impotriva acestei purtări a notarilor — pașa își ridică glasul vicecomitele comitatului Cic, Alexandru Fejér într-o ordinațiune a sa adresată către toți notarii comunali și cercuali din comitatul său.

Ordinațiunea vicecomitelui Fejér e următoarea:

In jurul ajutorării conform articolului de lege XI din 1882 a familiilor celor plecați în războiu mi s'a dat să aud foarte multe plângeri că d-ții notari comunali și cercuali procedează față de cei cari li se adresează pentru ajutor, de regulă față de femei brusc, în multe cazuri dur, ba chiar ofenzator. Se poate că purtarea invinuită domnilor notari trezesc fără motiv în inimile femeilor, devenite preste măsură simțitoare în urma îngrijorării pentru capul familiei plecat în războiu o rușinare sau o durere mai adâncă, dar durere, m'am convins, că în unele cazuri plângerile sunt îndreptățite și brutalitățile de fapt s'au săvârșit, ba câte un notar nici într'atata nu mai poate fi stăpân pe sine, ca în corespondența oficială să evite expresiile ofensatoare la cari s'a obișnuit acasă, iar aceste cazuri arătate nici decum nu servesc spre lauda corpului notarilor. Din experiența proprie trebuie să recunosc, că numărul mare și pășirea arogantă a multora, din ei cari cer ajutor, sunt potrivite să pună la probe grele răbdarea autorităților comunale, dar chiar din cauza aceasta trebuie să admoniez autoritățile, ca precum acest războiu îngrozitor reclamă forțele, facultățile tuturor fiilor credincioși ai patriei, tot așa și notarii comunali și cercuali chemați să-i conducă și să-i sprijinească pe cei rămași acasă, trebuie să se ridice la o înălțare sufletească, care să-i impotriva oricăror împunsături mici sau invinuiți mai grave. Aștept deci întotdeauna, și mai cu seamă acum, dela toți d-ții notari că nu vor mai da motive la asemenea plângeri, ci față cu acei cari li se adresează se vor purta mai uman, cu dragoste pe cât posibil îmbărbătându-i și mângâindu-i, și vor întrebuița un ton mai nobil și mai afabil, căci în caz contrar voi fi constrâns să pun în aplicare măsuri mai riguroase pentru a ajunge la amintitul scop dorit.

Măsura luată de vicecomitele comitatului Cic, ar fi de dorit, ca să se ia și în celelalte comitate, în cari plângerile celor rămași acasă nu sunt mai puțin numeroase.

Războiul.

Telegrama oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta. — Dela cartierul principal se anunță: În Polonia și în Galiția n'a avut loc nici un eveniment mai esențial singur numai dealungul Nidei a fost o luptă vie între artilerii.

Contraatacurile Rușilor, făcute cu scopul de a reocupa pozițiile, ce le-am cucerit dela ei în Valea râului Ung și la Vezérszállás, le-am respins sângeros. Incercarea dușmanului de a rupe linia pela Rafailow a eșuat deplin. Dușmanul s'a retras prin Ziélona. Numărul Rușilor ce i-am făcut prizonieri în Carpați e 1050.

Berlin. — Dela cartierul principal german se anunță: În ținuturile dela Nieuport și Ypern au avut loc lupte între artilerii. Spre sudvest dela Berry au Bac am pierdut tranșea, care

am cucerit-o acum câteva zile dela Francezi. Câtă vreme ieri au avut loc spre nord dela tabăra dela Chalons numai lupte de artilerie, azi s'au desfășurat lupte de infanterie, cari țin încă.

În pădurea Argonnes, spre nord dela Verdun și Toul artileriile au desvoltat o acțiune vie.

Toate atacurile Francezilor făcute împotriva Hartmansweilerkopf le-am respins.

În luptele ce decurg în pădure Francezii au suferit mai pierderi. Am găsit nu mai puțin de 400 vânători francezi morți. Numărul Francezilor prizonieri sporește.

Berlin. — Dela cartierul principal german: În Prusia orientală, pe frontul, care se întinde până în ținuturile spre nord și ost de Lotzen și Gumbinnen, sunt în curgere lupte de artilerie. Focul nostru l'a constrâns pe dușman, ca să părăsească câteva din pozițiile lui spre sudost dela Gumbinnen. Spre nordost dela Gumbinnen am respins atacurile Rușilor, cauzându-le pierderi grave.

În Polonia de nord nu e nici o schimbare. Spre ost dela Pilița n'a avut loc nici un eveniment esențial.

Vaporul american Dacia amenințat amenințat de a fi sequestrat.

Berlin. — O societate de navigațiune americană și-a procurat vaporul „Dacia” al liniei Hamburg-America, pentru a-l întrebuița la transportul bumbacului. Acest fapt a produs mare senzație în Anglia. Se pretinde că trecerea corăbiei sub pavilion german s'a declarat neadmisibilă de către beligeranți și că vaporul va fi sequestrat tot atât de bine ca și o corabie călătorind sub pavilionul german.

Adversarii oricărei conciliațiuni cu Statele Unite se bucură că în modul acesta s'ar putea deprecia concesiunea în chestiunea bumbacului. Acele cercuri de navigațiune, care se tem că America ar putea profita de această ocaziune favorabilă pentru a-și spori numărul corăbiilor proprii, cred că se poate opune energetic și cu succes chiar dela început. Germanii competenți în chestiunea dreptului de captură declară că schimbarea de pavilion a „Daciei” este valabilă.

Coastele engleze orientale bombardate de Zeppelinuri.

Berlin. — Statul major general face cunoscut, că unele locuri fortificate de pe coasta orientală engleză au fost bombardate de Zeppelinuri. Aruncând bombe, au pricinuit mare pagubă și apoi s'au înapoiat nevătămate.

Foi germane raportează în această privință din Copenhaga și Amsterdam: „Un Zeppelin inimic apărut ieri seara la orele 8 jum. deasupra orașului Yarmouth, a ocolit orașul timp de 10 minute și aruncat asupra lui un oarecare număr de bombe.

După cât se știe, până acum au fost uciși trei oameni și distruse mai multe case. În oraș s'au spart multe mii de geamuri. Apoi Zeppelinul aruncă bombe asupra orașului Sherringham, fără a produce stricăciuni. După ce a trecut de Sherringham, a apărut deasupra orașului Cromer, unde încă a aruncat bombe. La orele 10 și 45 min. a apărut deasupra orașului Kingslynn. Aici a aruncat 4 bombe, prin cari s'a distrus un număr oarecare de case și mai multe persoane au fost ucise sau rănite. Dela Kingslynn apucat direcțiunea spre apus. Și în împrejurimile orașului Sandringham, unde își are acun reședința regele, a apărut un Zeppelin.”

Se mai comunică următoarele amănunte: „Când Zeppelinul german s'a apropiat seara de Yarmouth domina întunec complex. Nu se vedea nici o lumină pe Zeppelin, numai sgomotul motoarelor se auzia lămurit. Aerostatul se afla probabil la o mare înălțime. După ce căzuseră primele bombe cu exploziuni violente, locuitorii năvăliră tipând în case și se ascuseră în pivniți. Prin aceasta se explică micul număr de pierderi omenești, deși cele zece bombe aruncate au nimerit toate și au produs mari pagube materiale. Două bombe au căzut pe coastă și au nimerit corăbiile aflătoare acolo. Impresiunea atacului acestuia a fost foarte puternică în Londra.”

Berlin. — Wolffbureau află următoarele amănunte date de Agenția Reuter despre atacul

dirijabilelor germane pe coastele engleze: Dirijabilele germane au aruncat la Yarmouth cinci bombe, cari au căzut pe piața de exercițiu lângă depozit, pe casele din Petersroad. Două persoane au fost ucise. Pagubele sunt evaluate la mai multe mii de livre sterline.

Un dirijabil a aruncat două bombe asupra orașului Sherringham și Cromer, patru asupra localității Kings Lynn, unde două case au fost distruse și două persoane îngropate sub dărâmturi. Un dirijabil a apărut lângă Sandringham, reședință de vară regală, de unde regele și regina plecaseră cu câteva ore numai înainte spre Londra.

Inăsprirea explicațiilor între America și Anglia.

Berlin. — Ziarul „New-York” anunță o înăsprire a explicațiilor între America și Anglia. Noua notă americană cu pretențiunile mint-male precise se predă săptămâna aceasta la Londra.

Retragerea flotel engleze.

Amsterdam. — Lupta pe mare între flota engleză și germană s'a început la orele 10 jum. înainte de amiază. Din flota engleză au luat parte crucișătoarele Lyon, Tiger, Princess, Royal, New Zeland, și Indomitable. Comandanții au fost admiralii Tyreski și Beethy.

Blocarea Angliei cu submarine.

Berlin. — „B. Z. am Mittag” anunță că blocarea generală a Angliei s'a încenut. Submarinele germane se mențin în jurul țărâmurii engleze.

Storțări rusești nesuccese.

Berlin. — Corespondenții de războiu anunță că încercările Rușilor în direcția Mlavei au eșuat. Germanii atacă cu succes divizia de lângă Sucha. Rușii deși și-au concentrat în acest loc și rezerva, totuși Germanii au câștigat teren. Timpul e nefavorabil.

Rușii au evacuat Radomul?

Cracovia. — Germanii aduc în ordine căile ferate polone. Se presupune că Rușii au evacuat Radomul.

Cazacii devastează castelul țarului.

Cracovia. — Cazacii retrăgându-se din Sciernewice au devastat castelul de vânătoare a țarului. Pe mulți din ei i-au executat momentan.

Situația în Bucovina.

București. — „Universul” primește din Marnonița: Persoane sosite astăzi din Vatra-Dornei la Cernăuți povestesc că ieri s'au auzit acolo puternice canonade.

Încercările Rușilor de până acum de a forța trecătorile Carpaților au fost paralizate de austriacii concentrați acolo în număr mare. Întreaga intenție rusă se întoarce la Cernăuți. Rușii după mai multe încercări și după ce au avut de suferit pierderi colosale, se văd siliți să renunțe momentan la o acțiune mai serioasă.

Approape zilnic sosesc la Cernăuți noi trupe rusești mai cu seamă cazaci și tătari. Cele două regimente sosite ieri din Turkestan au plecat spre Vatra-Dornei spre a întări flancul stâng, care întâmpină mari greutăți din cauza vremii nefavorabile. Zăpada căzută în ultimele zile este de un metru.

Papa despre războiul popoarelor.

Roma. — Vineri dimineața Papa a pronunțat la consistoriu o alocuțiune, în care a exprimat adâncă sa durere pentru războiul funest, observând că lunile urmează lunilor, fără să apară speranța că acest măcel va înceta. A adăugat, că dacă nu poate grăbi sfârșitul flagelului, și-a depus toate silințele spre a-i micșora urmările dureroase. Papa ca suprem interpret și revendicator al legii eterne proclamă, că nimeni n'are dreptul de a vătăma justiția. Însă adăugă, că n'ar fi folositor de a amesteca autoritatea pontificală în chiar conflictele belige-

rantilor. Scaunul apostolic trebuie să îmbrățișeze în același simțământ de caritate pe toți luptătorii, văzând într'insii nu interese speciale, cari îi deosebesc, ci binele comun al credinții care-i face frați.

Papa declară, că gândul său se întoarce mai mult acolo unde observă o mai vie afecțiune către Tatăl comun și amintește în această privință poporul belgian și scrisoarea adresată cardinalului de Malines.

Face în urmă apel la simțămintele de umanitate ale celor cari au trecut peste granițele națiunilor inamice pentru ca regiunile invadate să nu fie devastate în mod inutil, și celor a căror patrie este supusă inamicului cu dorința de a-și recâștiga independența să nu-i împingă a împiedeca ordinea publică, înrăutățind astfel moravurile și condițiunile.

Termină invitând a se face rugăciuni pentru sfârșitul războiului și anunță, că în acest scop a ordonat cum se știe două servicii divine expiatorii.

Desmințire.

București. — Legațiunea germană desmințe știrea din Petersburg din 15 Ianuarie după care două submarine germane cari s'au apropiat de forturile din Douvres ar fi fost bombardate și scufundate și o declară de inexactă. Toate submarinele germane cari se aflau în acțiune zilele acestea s'au întors intacte.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 26 Ianuarie 1915.

Din București.

De Crăciun, în acest an, timpul a fost, la București, ca undeva pe coasta de azur a Mediteranei, temperatură lină, cer senin, iar oamenii în bună dispoziție, liniștiți și plini de încredere. Nea nu s'a văzut deloc. „Crăciun negru, Paști albe”. Ușor se poate să se adeverească dictonul, fiind acum Paștile mai timpuriu decum le-am nimerit vre-odată, la 22 Martie (6 Aprilie), ortodoxe și catolice deodată.

Ecoul războiului nu s'a resimțit în preajma zilelor de sărbătoare, decât doar în aceea, că, după mărturisirea comercianților, nici de departe nu s'au făcut atâtea cumpărături, ca în alți ani! poate pentru că lipsesc mărfurile, poate pentru că s'a pus lumea să facă economii: ce minunat început ar fi acesta!

În schimb, fiind cald, s'a colindat mai mult decât în trecut. E duioasă dragostea cu care se cultivă acest obicei pentru a nu fi lăsat să piară. Dar nu e suficient atâtea: ar fi de lipsă și o îndrumare oarecare, pentru ca să se salveze partea poetică, partea românească a datinei străbune; altcum ea amenință să degenereze în o cerșitorie desmățată. Cete-cete intră copiii, în seara de ajun, în cafenele și în restaurante; lumea îi primește cu drag pe colindători. Dar nu e nici o bucurie în colinda lor:

„Bună dimineața lui Moș-Ajun! Ne dați, ori nu ne dați?” Apoi unul ori doi fac chetă în sală, în timp ce la ușă așteaptă deja altă tură. Le cerem să cânte ceva, o colindă; ei încep: „Trăiască veselia, — Să bem, să bem” și nu e frumos aspectul, iar cântecul nu se potrivește nici cu colindătorii, nici cu prilejul. În zilele următoare apar apoi Irozii, cu steaua; repertoriul lor nu cu mult mai amplu: stereotip se repetă:

„Să fie de bine

La mic și la mare”

apoi colinda îngânată repede: „Adam dacă a greșit”. Nici una din duioasele colinde vechi nu le auzi, nici dela o echipă. Natural, băieții n'au de unde să le cunoască, dacă nimeni nu-i învață. Școalele ar trebui să ia inițiativa, întâi în cadrele serbărilor de Crăciun ce din un foarte frumos îndemn se aranjează înainte de a fi dimiși elevii în feriele de Crăciun, și din care am văzut două strălucite serbări cu pom de Crăciun al școlărilor, la liceul Lazăr și la gimnaziul Cantemir. Nimic nu e mai fermecător la asemenea ocazie decât cât mai multe colinde cântate, unison măcar, ca acea duioasă colindă „Trei păstori”, care în cinci ani s'a răspândit în toate satele din Bănat, prin corurile cari o aduseseră dela d. Chiriac cu prilejul expoziției din 1906.

Anul nou a venit cu plin: a nins abundent în ajun, cu fulgi mari, zăpada s'a ridicat înalt. Se așteaptă gerul de Bobotează, gerul tradițional. Dar n'a fost nimic: zăpada s'a topit, și în acest an oamenii obicinuiți a sări în Dâmbovița pentru a scoate din unde crucea, n'au avut nimic de îndurat. Ei s'au și cufundat, îndrăzneț.

Prof. C. Nedelcu.

Marele nostru Enescu — scrie ziarul „Seara” — profitând de momentele grele, care-l împiedecă de a se reîntoarce în Franța continuă cu înființarea operelor cele mai laudabile în țara sa. După seria de concerte date în țară în anul 1912 din al cărui rezultat a reușit să înființeze premiul național român de compoziție, după faimoasele concerte date în Decembrie în folosul societății femeilor Ortodoxe ale Crucii roșii române și a altor soc. de binefacere, iată-l în capul unei inițiative care-l va face nemuritor nu numai față de numeroșii amatori de muzică, dar și față de toți compatrioții săi. Observând marea dezvoltare muzicală produsă la noi a luat inițiativa de a organiza o serie de concerte în țară din al cărui profit să construiască o orgă în sala Ateneului Român din București. Orașele care le va vizita marele nostru compozitor sunt: Ploești, Brăila, Galați, Focșani, Bacău, Roman, Iași, Botoșani, Constanța, Craiova și T.-Severin. La București se vor da patru concerte din care cel din urmă cu concursul orchestrei ministerului.

Recunoștința răniților. Subscrișii soldați răniți pe câmpiile Galiciei și Serbiei, fiind internați în spitalul „Vaspar” din strada „Mikes Kelemen”, Arad ce stă sub conducerea dnei Maria Dr. Botiș, ne ținem de sfta datorință a exprima cele mai ferbinte mulțumiri pe această cale, susnumitei doamne, care n'a cruțat nimic pentru a ne ușura suferințele în urma ranelor primite pe câmpul de onoare.

În sărbătorile nașterii, anului nou și botezul Dlui, dna Dr. Botiș cu o dragoste de mamă bună și credincioasă, prin cărți de rugăciuni, prin daruri de multe feluri, și prin mângăieri părințești a făcut să uităm grijile lumești ce ne învăleau în aceste momente înălțătoare pentru neamul creștinesc, aducând în sufletul nostru fericirea ce am simțit-o cândva numai în preajma familiilor noastre.

Dulcele și alinătoarele vorbe spuse nouă cu orice ocazie, au lăsat urme adânci în sufletele noastre și nu le vom uita niciodată, pentru că ele au fost în mare parte leacul vindecător trupesc și înviorător sufletesc.

Acum când părăsim acest loc, de dulce amintire pentru noi, rugăm spectabila doamnă Dr. Botiș să primească pe lângă mulțumita și recunoștința noastră, și cel mai scump nume ce-l putem da „mama noastră a răniților.” Arad luna Ianuarie 9/22 1915. Caporal Marcu Balcu, comuna Șipet, r. 7 h. Vârșet, Frunțaș Mircescu Petru comuna Jebel reg. 7 h. Vârșet, Dimitrie Faur, comuna Covășinț reg. 33 Arad, Ioan Pandrea, comuna Boadăș reg. 23 Sibiiu, Dan Samson, comuna Ruda reg. 23 Sibiiu, Toma Ioan comuna Ciacova reg. 7 Vârșet, Simlon Gligor, comuna Romoșel reg. 23 Sibiiu, Sentovan Dimitrie, comuna Tarcia reg. 39 Debrețin, Nincu Petru, comuna Ferendia reg. 7 Vârșet, Gavril Horincar, comuna Parța, reg. 32 Deș.

Noul asentări. După cum mi se anunță, în Budapesta a fost publicată ieri o ordinațiune privitor la noui asentări. În baza acestei ordinațiuni, toți glosașii de 25—37 ani, cari aparțin clasei B) și au fost în Decembrie 1914 la asentare, dar au fost cu acel prilej declarați neapți pentru serviciu militar, deasemenea toți recruții născuți în 1892—1894, cari au fost la asentare în primăvara anului 1914, dar au fost găsiți neapți, precum și toți ceilalți obligați la serviciu de arme, aparținători acestor două categorii, cari până acum nu s'au putut prezenta la asentare, sunt obligați a se prezenta din nou la controalele ce se vor ținea între 18 Februarie și 21 Martie.

În ordinațiunea guvernului privitoare la noui asentări se mai spune că la controalele ce vor avea loc la terminul amintit, vor avea să se prezinte și cei născuți în 1895 sau 1896, adecă acei, cari încă n'au fost la asentare, precum și cei născuți în 1891, cari până la sfârșitul anului trecut au fost găsiți neapți. Același obligament de a se prezenta pentru asentare îl au toți aceia, cari până acum s'au subtras dela asentare.

Decorații germani cu crucea de fer. Armata germană numără peste 1500 de cavaleri ai „Crucei de fier” clasa întâi. Sunt decorați din toate speciile de arme și de toate gradele.

STATARIU IN ARAD. In baza ordinului generalisimului forțelor balcanice se va ordona, probabil cu ziua de mâne, statariul și în orașul și în comitatul Arad.

Generalisimul forțelor balcanice a ordonat din motive militare punerea în aplicare a legilor excepționale pe teritoriul corpurilor Mostar, Raguzza, Serajevo, Zagrâb și Timișoara, iar a corpului din Budapesta, numai pe teritoriul comitatului Bacibodrog.

Cum se pot trimite cărți postale în Przemysl? Comandantul diviziei aeriene austro-ungare, colonelul Uzelac la întrebările ce i s'au adresat în această chestie, a declarat, că cărțile postale, adresate celor din cetatea asediată Przemysl, au să fie trimise comandai cetății Cracovia, care se va îngriji de transmiterea și înmânarea cărților celor adresați.

Pierderile Rușilor până la Noemvrie. După ziarul social-democrat „Münchener Post” o prințesă rusă a scris unei prietene de acolo, că pierderile rusești în cercurile ei până la Noemvrie, se prețuesc după datele ministrului de războiu, la 500,000 morți și 1,300,000 bolnavi și răniți, și că de aceea domnește o jale adâncă în toate straturile populației. Despre numărul prizonierilor nu se dă nici o dată preciză.

Bombele Zeppelinelor. Zeppelinurile fac uz de două tipuri de bombe: mai întâi de granate groase globulare, cam în genul celor aruncate de aeroplane, dar de dimensiuni, bine înțeles, mai mari și apoi de torpile aeriene, construite de Krupp.

Primele sunt aruncate vertical asupra punctului de țintă, cu ajutorul unui aparat special, care se poate repede pune în funcțiune în momentul voit, după ce, cu ajutorul unei lunete, s'a determinat traiectoria lor, ținându-se pentru aceasta seama atât de înălțimea căderei, cât și de viteza dirijabilului.

Cele de al doilea, cari prezintă oarecare asemănare cu torpilele maritime, sunt aruncate, ca și acestea, cu ajutorul tuburilor de lansat torpile.

Aceste proiectile se compun din 3 părți distincte: mai întâi obuzul, prevăzut la capăt cu un porcuțor și încărcat cu un explosibil puternic (probabil trinitrotoluol); apoi un cilindru conținând o pulbere ușor inflamabilă, care prin arderea ei desvoltă o mare cantitate de gaz și de fum, dar nici o flacăra; și, în fine, la coadă o mică turbină de același diametru ca și proiectilul.

Torpila este lansată din nacela Zeppelinelor, unde este așezată într'un tub de lansat torpile, montat pe suport mobil, care-i permite să fie îndreptat în toate părțile.

Mehanismul lansării acestor torpile este foarte simplu: se apasă pe un buton, care comandă un inflamator electric. Scânteia astfel produsă dă foc pulberii din cilindru. Gazele produse prin ardere, scapă prin partea din dărăt a cilindriului și, prin presiunea lor, pun în mișcare turbina, care la rândul ei expulzează torpila.

Proiectilul astfel tras este animat de o mare viteză și de o mișcare rotativă, care asigură și mai mult precizia tirului.

Torpilele aeriene ale Zeppelinelor sunt considerate ca foarte primejdioase, deoarece ele produc efecte distrugătoare considerabile.

Coroane eterne. Domnul Gregoriu Marienescu, funcționar în Lipova, în loc de cunună peritoare pe sicriul bunului și dulcelui său frate Dr. Atanasiu Marienescu, dăruiește cor. 10 la „Fondul Andrei baron de Șaguna” pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor. Pentru prinos, dorind odihnă lină mult regretatului Dr. At. Marienescu, exprimă sincere mulțumiri: Victor Tordășian, președintele Reuniunii meseriașilor sibieni.

Invaziunile pe coasta engleză. Nu de mult o flotă germană a executat un „raid” îndrăzneț asupra coastelor Angliei. „Raidul” a reușit și vasele germane, strecurându-se printre puternicele vase englezești și printre minele cari păzesc Anglia de un asemenea atac, au bombardat mai multe porțuri engleze, producând nu numai însemnate pagube materiale, ci și o impresie morală, care deasemenea era căutată de cei cari au executat „raid”-ul.

Găsim într'un ziar francez, cu acest prilej, interesante date asupra debarcărilor și „raid”-urilor pe cari în cursul veacurilor trecute, a avut să le sufere Anglia.

Bucurându-se de o situație geografică excepțională, înconjurată de toate părțile de mare, Anglia a avut

norocul ca timp de 116 ani, coastele sale să nu fie atacate de nici o flotă vrăjmașă.

Nici un atac serios n'a fost îndreptat contra insulelor britanice în această lungă perioadă de timp; nici o altă națiune europeană nu a avut acest noroc, căci granițele tuturor statelor europene au suferit repetite atacuri în acest răstimp așa de lung.

Tocmai din pricina aceasta se credea, că având în vedere marina considerabilă a Angliei, coasta sa nu putea să fie atacată din afară. Raid-ul german a desmintit această credință.

În cursul veacurilor trecute, nu mai puțin de 36 de debarcări și bombardări au avut să sufere porturile englezești. E adevărat însă, că nici una din aceste expedițiuni n'a fost urmată de foloase reale pentru atacator, și Anglia n'a pierdut niciodată nici o palmă de loc. Singura expediție care a fost urmată de cucerire a fost aceea a lui Wilhelm cuceritorul, în 1066.

Wilhelm Cuceritorul ducele Normandiei, a plecat în anul 1066 de pe coastele Franței, cu 900 de corăbii, și a debarcat soldații fără nici o opunere, și a cucerit regatul.

După 33 de ani, fiul cel mai mare al lui Wilhelm, Robert, ducele Normandiei intră în Anglia prin Portsmouth unde a găsit partizani. Voia să ia coroana fratelui său Enric I. Cei doi frați făcură pace.

Timp de 730 de ani atacurile coastelor engleze se urmară aproape fără întrerupere. Numai portul Plymouth, din canalul Mânecii, a fost atacat de Francezi în veacul al 14-lea de cinci ori.

Ne lipsește spațiul ca să descriem aci, rând pe rând toate atacurile la cari a fost supusă Anglia. Cele mai multe din ele au fost însă prilejuate de pretenții la domnie.

În această privință invaziunea în Anglia, cea mai extraordinară, cea mai fericită și cea mai scurtă, a fost aceea întreprinsă de prințul de Orange, fiul lui Wilhelm II de Nassau și al Henrietei Maria Stuart, fiica lui Carol I, regele Angliei.

Wilhelm a plecat dela Briel la 19 Octomvrie 1688 cu o flotă de 50 de vase de războiu și peste 400 de corăbii de transport.

Această flotă forma un lanț de 28 klm. lungime... A fost risipită de o furtună dar s'a întrunit iar pe coastele Olandei și a pornit din nou. Cu tot imensul spațiu pe care-l ocupa, a trecut prin ceață fără să fie observată de flota engleză. Cu un vânt favorabil ajunge la Torbury și Olandezii debarcă la 4 Noemvrie fără nici o rezistență. Regele Iacob II e părăsit de armata sa și Wilhelm se urcă pe tron fără să fi avut să dea nici o luptă.

Ultimul atac al coastelor engleze a fost la 798. Generalul francez Humbert a debarcat în Irlanda 1209 de oameni, cari în curând fură siliți să capituleze.

În ce privește impresiunea pe care a făcut-o „raid”-ul german de săptămânile trecute, amiralul Mahan, într'un studiu al său, a zis:

„Dominațiunea mării, cu toate că e reală, nu implică numai decât ca vase inamice să nu se poată strecura din porturile blocate, să nu poată străbate părți mai mult sau mai puțin întinse ale Oceanului, să devasteze diferite puncte de pe coastă”.

În definitiv, Englezii nu s'au mirat prea mult de „raid”-ul german, care n'a adus atacatorilor nici un folos real, nici un profit. Pagubele pricinuite, zic Englezii, n'au nici o înrăurire asupra mersului general al războiului.

Ultima oră.

AEROPLANE DEASUPRA PARISULUI.

Genf. — Mai multe aeroplane germane, sistem Taube făcând un sbor de recunoaștere deasupra Rheims și Chaulnes au pătruns până deasupra brâurilor externe de întărituri ale Parisului.

PREGĂTIRI DE RĂZBOIU ÎN ROMÂNIA.

București. — Guvernul român a dat o ordinațiune privitoare la conscrierea tuturor obiectelor cari vor fi recvitate în caz de războiu.

GERMANII AU INCUNJURAT REIMSUL.

Genf. — Germanii au încunjurat în semicerc Reimsul. Orașul suferă în urma canonadelor neîntrerupte. Străzi întregi sunt în ruină. Viața a încetat deplin în oraș.

LUPTA DELA HELGOLAND.

Berlin. — Față cu negarea amiralității engleze, nu numai ofițerii vaselor germane, ci și ofițerii aviatori cari au fost martorii luptei, au constatat, că un crucișător englez grav avariat a ajuns în bătaia gloanțelor unui torpilor german și nimerit de două torpile probabil s'a cufundat. Aviatorii germani au văzut cum s'au cufundat două vase vânătoare de torpedo ale Englezilor. Toate aceste le neagă amiralitatea engleză, cum a negat la timpul său și cufundarea vasului Audacious și înfrângerea ce a suferit-o flota engleză în lupta dela Falkland.

IN JURUL MISIUNEI PRINCIPELUI DE BÜLOW.

Roma. — În unele cercuri politice din Roma circulă cu insistență șvonul că misiunea încredințată principelui de Bülow ar consta într-o pune bazele pentru o acțiune din partea guvernului italian în favoarea păcii, acțiune ce ar urma să se desfășoare în momentul pe care Germania îl va socoti mai nimerit.

În adevăr, guvernul din Berlin nădăjduiește că făcând pe Italia să primească rolul de arbitru a păcii, își va ajunge un scop îndoit: să împiedece pe Italia de a intra în războiu și să-și asigure adesiunea regatului italian la tripla-alianță după încheierea tratatului de pace.

După cât se șvonește în unele cercuri politice din Roma, guvernul italian, primind propunerile lui von Bülow, ar fi și declarat că e dispus să intervină în favoarea păcii, dar că Italia nu înțelege în nici un chip să renunțe, printr'o promisiune oarecare, la dreptul său de a intra în acțiune, dacă interesele sale vor reclama aceasta în viitor.

Calendarul Minervei, cor. 1.25 + 45 fil. porto recomandat.

Calendarul Poporului (Budapesta), 40 fil. + 10 fil. porto.

Amicul Poporului 70 fil., plus 10 fil. porto.

Calendarul „Posnașul” (calendar glumet), 60 fil. plus 10 fil. porto.

Calendarul Săteanului (Sibiu), 30 fil. + 10 fil. porto.

Calendarul Poporului (Sibiu) 40 fil. plus 10 fil. porto. (Acest calendar se poate folosi și ca calendar de buzunar pentru soldați etc., având mărimea de 15×11 cm.)

Pentru cele trimise sub bandă (nerecomandate) librăria nu ia răspunderea. Pentru recomandare să se adauge separat 25 fil.

Aviz!

Aducem la cunoștința on. publică că »Calendarul partidului național« pe 1915 e complet epuizat.

Adm. ziarului »Românul«.

POȘTA ADMINISTRȚIEI.

George Borzea, Agota Kövesd. Am primit 7 cor. în abonament pe Quart. I. 1915.

Toma Crainic, Ciuciu. Am primit 5 cor. în abonament până la 15 Februarie 1915.

Todor Cherechian, Gașa. Am primit 14 cor. în abonament până la 31 Martie 1915.

Aurel Jura, Rusca. Am primit 7 cor. în abonament până la 31 Ianuarie 1915.

Constantin Micu, Bucovăț. Am primit 14 cor. în abonament până la 31 Martie 1915.

Ionel Rîșca, Uioara. Abonamentul espiră la 15 Martie 1915. Calendarul Minervei se află de vânzare la Librăria Concordia, Arad. Prețul 1.70 cor. cu porto rec.

Redactor responsabil: Constantin Savu.